

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تفت

موضوع :

نماز

استاد : عترتی

دانشجو الهام امانگاه

رشته تحصیلی: مترجمی

مقطع تحصیلی: کارشناسی

درس: اخلاق

ورودی: ۱۳۸۴

مقدمه :

حمد و سپاس خدایی را سزااست که شکر شاکرین و حمد حامدین و ذکرذاکرین و سعی خالصین متوجه درگاه اوست. ستایش بیکران مرا و راست که در خلق خویش هیچ کاستی نگذاشت بل همه مخلوقات حتی پست ترین شان را به راستی بگذاشت تسبیح لایتناهی بر آستان او که آدمی را در مسیر سعادت بر همه موجودات ولایت و تاج خلافت در سیاره زمین بر او کرامت و خلعت (لقد کَرَّمنا) بر اندامش عنایت و بعد از تکوین، مصداق (فتبارک) بر قامتش مقالت فرمود: حمد و آفرین بر ذات جهان آفرین که هستی را آموخته با حکمت و تعالیم را برای بشر همراه مصلحت و برای وصول به سر بلندی و عزت توأم ساخته است.

درود بی پایان بر ختم پیامبران و قص رسولان و اهل بیت و پاکان که شریعت به دست ایشان پایان و حجت خدا به عصمت آنان تمام گردید.

با حمد بی انتهی بر ذات ربوبی و درود بی
منتهای برشأن مصطفوی، مصحف بی مقدار نماز را
محمد ساخته تا شاید از این فریضه الهی که
بزرگترین و مهمترین در تمام ادیان الهی تشریح
شده، نفوس بهره گیرند.
بر همه جوانان معزز و مکرم معرفت به این نکته
لازم است که در دین مبین اسلام، نماز لبیک هنر
ذاکران، عمل آزادگان، طواف عارفان، میقات کعبه
عاشقان، سعی و صفای پاکدلان، پرواز بیداردلان،
مقصد ساکنان، داروی دلهای مجروح، شفای قلبهای
محزون و تسکین دلهای است. نماز کمال عابدان و
معراج عالمان، معبد عاشقان و گل خوشبوی بوستان
قلب پاک جوانان است.

جوان چون واجد قلب پاک و فاقد و فارغ از هر
گوه ارزشهای ناپاک است می تواند با نماز، پله
های کمال را طی کند و به قلّه جمال باز
یابد. چون که هیچ عملی مثل نماز بینی شیطان را
به خاک مذلت نمی ساید و توجهات الهی را نصیب

انسان نمی سازد و هیچ بندهایی جز از طریق نماز به مقام قرب نمی رساند. انسانها رابطه خود را با خدا با نماز شروع می کنند.

برجسته ترین اولیاء خدا نیز بهشت خلوت انس خود با محبوب را در نماز می جوید. این گنجینه هرگز پایانی نیست و هر که با آن بیشتر آشنا شود جلوه و درخشش بیشتری در آن می یابد.

پس بیاییم همت نمائیم که با تمسك به نماز به مقاب قرب راه یابیم و جوانی خویش را با سیره مردان الهی گره زنیم تا شاید در جهان جاودانی در منزلگه صادقان و صالحان منزل گزینیم که (طوبی الهم و حسن مآب).

برای جوانان عزیز باید مسلم باشد هر چه که در بهار جوانی کاشتند در پاییز پیری درو خواهند نمود و به ستین بعد از جوانی عبادت را موکول نمودن از وسوسه های شیطانی است.

جوانان ره طاعت امروز که فردا جوانی نیاید ز
گیر
پیر

پیام مقام معظم رهبری آیه الله خامنه ای
(از امام محمد باقر(ع) داریم: زمانی که انسان
وارد صحنه قیامت می شود ابتدا به نماز او توجه
می شود اگر نماز او قبول حق واقع شود بقیه
اعمال هم قبول اگر نماز وی رد شود بقیه اعمال
رد می شود، بنده زمانی که با رد شدن نمازش
مواجه می شود و خطاب به خدا می گوید: ربنا
روزه ام، حجم، زکاتم، ختم همه رد؟ و خداوند
می گوید: بله همه رد چون نمازت رد شد.
نیایش و پرستش: در آن لحظه که آدمی به کمال و
شکوه بی نهایت آفریدگار جهان می اندیشد، سراپا
شیفته آن می شود، دل و جانش به خضوع و خشوع و
فروتنی می گراید، با آهنگ فطرت در برابر آن
همه کمال و عظمت سرتسلیم فرود می آورد (رکوع)
سر به زمین می ساید (سجود).
زبان به ستایش می گشاید (حمد و تسبیح).
(نماز)

نماز مراسم مخصوصی برای پرستش خدا و راز و نیاز با اوست که در آن جنبه های ارزنده و آموزنده خاصی در نظر گرفته شده و به همین جهت شکل مخصوصی به خود گرفته است.

سرود توحید و یکتا پرستی.

سرود فضیلت و پاکی.

نماز سرود توحید و یکتا پرستی و سرود فضیلت و پاکی است که باید فکر و روح ما را در برابر عوامل شرک زنا و آلوده کننده ای که در زندگی روزمره با آنها سروکار داریم پاک و یکتا پرست نگه دارد. هر يك از ما در زندگی روزانه خود سرگرم کار و هدف خویش است و کمتر به چیز دیگر به جز آن می اندیشد.

سرگرمی به کار و تلاش روزانه در راه زندگی برای بشر امری طبیعی و ضروری است به جسم و جاننش نشاط می بخشد راههای جدید زندگی را به روی او می گشاید و او را در راه علم و هنر و صنعت و ایجاد وسایل گوناگون بهتر زیستن به جلو می

راند ولي در عين حال او را چنان در خود و آرزوهایش فرو می برد که گهگاه برای رسیدن به این آرزوها در برابر این و آن به چم و خم اش و می دارد، از خود و شخصیت واقعی انسان خود بیگانه اش می سازد و جسم و جانش را آلوده می کند. از آلودگی جسم مثال بزئیم کمتر کسی است که در اثنای کار روزانه دستش و لباسش، دست و صورتش، سر و پایش و گاهی همه پیکرش کثیف نشود به تنظیف روزانه آنها نیازمند نگردد. دانش آموزی که درس می خواند، کارگر یا مهندسی که در کارگاه کار می کند و دانشمند محققى که در آزمایشگاه به کاوش علمی می پردازد همه باید روزی يك یا چند بار لباس و تن خود را شستشو دهند تا پاکیزه بمانند.

روح ما نیز در میدان زندگی روزانه به همین اندازه یا بیشتر در معرض آلودگی است، آلودگی به هوس های تحریک شده و لجام گسیخته، خودخواهیها و چشم و هم چشمی های برانگیخته،

غرور ناشی از پیروزی و کامیابی یا عقده روانی ناشی از شکست و ناکامی و به دنبال حسد و کینه و انتقام و صد آلودگی دیگر که این آلودگی ها روح ما را تیره می سازند و ما را از راه پاکی و فضیلت و تقوی منحرف می سازد و به راه فسار می کشاند، از یاد خدا غافل می کند و به دام شیطان و وسوسه های شیطانی می افکند.

بنابراین باید همانطور که لباس و تن خود را می شوئیم و پاکیزه می کنیم، دل و جان را هم شستشو دهیم و پاکیزه کنیم، خود را به خدا و سرچشمه پاکی و کمال نزدیک سازیم، لحظاتی به یاد او، به نیایش او و راز و نیاز با او بگذرانیم و روح آلوده را در چشمه صاف و زلال الهی شستشو دهیم.

این است نمازی که مسلمان روزی چند بار خواند. از پیغمبر اکرم (ص) نقل شده که در گفتگویی کوتاه با یاران خود چنین فرمودند: فرض کنید در برابر خانه یکی از شما نهري روان باشد و هر روز در آن پنج بار شستشو کند، آیا به تن او

هیچ آلودگی می ماند؟ نه، این شستشو به تن او
هیچ آلودگی نمی گذارد.

نمازهای پنج گانه هم همین اثر را دارد، با پنج
نماز در روز خدا لغزشها را از آدمی می زداید و
او را پاکیزه می کند.
نمازهای روزانه

۱- صبح: پس از سپیده صبح.

۲- ظهر: نیمروز.

۳- عصر: تقریباً ۲ تا ۳ ساعت بعد از ظهر.

۴- مغرب: پس از غروب آفتاب.

۵- عشاء: شامگاه که هوا تاریک می شود.

اینها اوقات اصلی نمازند و چه بهتر که نماز در
همین اوقات خوانده شود، ولی برای هر یک از
نمازهای پنجگانه وقت وسیعتری به ترتیب زیر
معین شده تا اگر نماز گزار به علت کار یا
موانع دیگر نتواند در ساعات نامبرده نماز
بگذارد وقت وسیعتری در اختیار داشته باشد؛
نماز صبح: از سپیده صبح تا طلوع آفتاب.

نماز ظهر: از نیمروز تا غروب آفتاب.
نماز عصر: پس از نماز ظهر تا غروب آفتاب.
نماز عشاء: پس از نماز مغرب تا نیمه شب.
مسلمان بامداد که سر از خواب بر می دارد نماز می گزارد تا برنامه روزانه را با پاکی و حسن نیت و توجه به خدا شروع کند. ظهر که برای صرف نهار موقتاً دست از کار می کشد باز نماز می گزارد، تا همچنان که به جسم خود از راه غذا نیرو و نشاط تازه می بخشد، به روح نیز از راه نماز نیرو و نشاط معنوی تازه دهد و عصر پیش از آنکه بخش دوم کار روزانه خود را آغاز کند، باز نماز می خواند تا با یاد خدا به کار خود می پردازد. پس از غروب آفتاب که غالباً با پایان کار روزانه و صرف شام همراه است و غذا دادن به جسم را با غذا دادن به روح همراه می کند. شامگاه که برای خوابیدن آماده می شود باز در برابر خدای خود می ایستد و نماز می گزارد، برنامه روزانه را که با نماز و یاد خدا شروع

کرده بود با نماز و یاد خدا پایان می دهد و با دلی پاک و جانی آرام گرفته به خواب می رود.

اذان؛

فرا رسیدن وقت هر نماز با اذان اعلام می شود هنگام سپیده صبح، ظهر، عصر، غروب آفتاب و در نخستین لحظات تاریک شدن هوا در هر منطقه اسلامی با آهنگ روح نواز اذان به همه اعلام می شود که وقت نماز فرا رسیده است.

اقامه؛

با آهنگ اذان، نمازگزار خود را برای نماز آماده می کند و به محل نماز می آید آنها که می خواهند در نماز جماعت (نماز دسته جمعی) شرکت کنند به مسجد دیگری که برای نماز دسته جمعی آماده است می روند.

وضو؛

نخست صورت و بعد دستها را از آرنج تا انگشتان می شویم و بعد جلوی سر و روی پاها را دست می کشیم.

تیمم ؛

اگر آب وضو نیست یا نمازگزار به سبب بیماری یا علت‌های دیگر نمی‌تواند خود را با آب بشوید، به جای وضو و غسل دو کف دست را یکبار روی خاک، شن یا سنگ پاک می‌زند و بر پیشانی می‌کشد و باز بار دیگر دستها را بر روی خاک، شن یا سنگ پاک می‌زند و با کف دست چپ بر پشت دست راست و با کف دست راست بر پشت دست چپ (از مچ تا سر انگشتها) می‌کشد.

« ... فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا »

« لَطِيبًا فَاَمْسُحُوا بِوُجُوْهِكُمْ وَاَيْدِيكُمْ »

« مِنْهُ مَا يَرِيْدُ اللّٰهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ »

« حَرْجٍ ... »

از آیه ۶ سوره مائده

... اگر آب پیدا نکردید به سراغ خاک پاک بروید و از آن بر صورت و دست‌های خود بکشید، خدا نمی‌خواهد شما را به زحمت بیاندازد... .

قبله ؛

آنگاه رو به خانه کعبه می ایستیم، خانه ای که یادبود ابراهیم، قهرمان توحید و اسمعیل فرزند اوست و این پدر با پسر پاکیزه سرشت آنرا برای پرستش خدای یکتا در سرزمین مکه ساختند و اسلام این خانه را کانون یکتاپرستی معرفی کرد و به مسلمانان دستور داد تا در هر نقطه جهان باشند به سوی او نماز بگذارند تا نقطه مرکزی یکتاپرستی گردد.

چگونه نماز می خوانیم؟

باید با روحی آماده، فارغ از هر فکر دیگر، دل به سوی خدا آوریم و می گوییم: الله اکبر (خدا از هر کس و هر چیز بزرگتر و از آنچه در تصور ما بگنجد برتر است، با آهنگ الله اکبر خدا از همه بزرگتر همه عظمت های دیگر در چشم نمازگزار فرومی ریزند تنها به عظمت خدا می اندیشد و با دل و جانی خاضع در برابر او آماده نیایش آفریدگار می شود. از این لحظه تا پایان نماز

همواره رو به سوی کعبه نیایش و پرستش خدا و راز و نیاز با او می پردازیم، بی آنکه با کسی سخن بگوییم یا به کسی پاسخ دهیم، سپس حمد را می خوانیم که خواندن این سوره از اساسی ترین دعای هر مسلمان در نماز و راز و نیاز روزانه اش با خداست از او می خواهد که همواره او را به راه راست زندگی را به او بنمایاند و پیش پایش نهد، راهی که او را بر استفاده از نعمتهای خدا داد توانا کند، از محرومیت های نابجا که ناشی از تنبلی یا بیراهه رفتن انسان و نشانه یی از خشم خدا است نجات بخشد و مانع تلف شدن نابجای نیروهای ارزنده او در بیراهه ها گردد سوره حمد که تمام شد، نمازگزار باید بک سوره دیگر قرآن را بخواند.

نمازگزار پس از ستایش و نیایش و راز و نیاز با خدا در برابر عظمت او سر تعظیم فرو می آورد، تا زانو خم می شود (رکوع) و زبان به ستایش الهی می گشاید بار دیگر شعار توحید و

یکتاپرستی را تکرار می کند و سپس سرانگشت بزرگ دو پا و زانوها و کف دستها را روی زمین و پیشانی را بر روی خاک می نهد (سجده) بار دیگر زبان به ستایش الهی می گشاید و می گوید خداوند خود را از همه بالاتر و بدتر است می ستایم و پیراسته می شمرم و در قسمت آخر نماز با سلام و تشهد بار دیگر نمازگزار به یگانگی خدا اعتراف می کند و همراه آن با صراحت می گوید: محمد بنده خدا و پیغمبر خداست و بر او و دودمانش و بندگان نیکوکار خدا درود می فرستد.

تأثیر عمیق نماز در انسان؛

این است نماز اسلام که باید آنرا سرود حفظ شخصیت انسان و سرود پاکی و فضیلت، سرود صلح و صفا با همه بندگان نیکوکار خدا نامید. قرآن درباره تأثیر عمیق نماز در انسان می گوید:

« أتلُّ ما أُوحى إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَ أقمِ »

« الصَّلوة إن الصلوة تنهى عن الفحشاء »

« والمنکر و لذكر الله اکبر و الله »

« يعلم ما تصنعون »

آیه ۴۵ سوره عنکبوت

(آنچه از کتاب بر تو وحی شده برخوان و نماز را به پا کن که نماز جلوی کارهای زشت و پلید را می گیرد و از همه مهمتر یاد خداست و خدا می داند شما می کنید).

نماز به آدمی نشاط معنوی خاصی می دهد و از پژمردگی و افسردگی روح جلوگیری می کند نماز یک نوع تمرین وظیفه شناسی است. کسی که به نمازهای روزانه پایبند باشد لااقل خود را به انجام یک وظیفه مقید کرده و عادت داده همین عادت مانع در برابر بی بند و باری و سهل انگاری او نسبت به وظایف دیگر و کمکی به پیشرفت او در زندگی است، نماز برای عده ای از مردم تکلیفی سنگین است، ولی برای آنها که به هستی جاوید انسان معتقدند و ایمان دارند که باید همواره خود را پاک نگهداشت و در راه تکامل کوشید تا به کمال جاوید الهی پیوست و راز و نیازی لذت بخش و

نشاط آور با خدای بزرگ مهربان است، اسلام از همان روزهای اول مسلمانان را به نماز دعوت کرد. در روزهای نخستین که جز پیغمبر و همسرش خدیجه و پسر عمویش علی هنوز کسی به اسلام نگرویده بود، پیغمبر و علی روزها را با هم به دره های اطراف مکه می رفتند و آنجا نماز می گزارند مخالفین اسلام نمازگزاران را مسخره و گاهی اذیت می کردند. مسلمانها برای آنکه با آرامش خاطر نمازگزار بگزارند به دره های اطراف مکه می رفتند و با هم نماز می خواندند، ولی مخالفین همانجا مزاحم آنها می شدند و گاهگاه کار به زد و خورد می کشید.

اما فشار و آزار مخالفین یا تمخسر آنها نه تنها مسلمانان را از انجام فریضة نماز باز نمی داشت بلکه بر پافشاری آنان در انجام این نیایش لذت بخشی افزود.

پیغمبر (ص) به آنها گفته بود نماز شعار یکتاپرستی است و مسلمانان به هیچ وجه نباید از

آن غفلت کنند. بني ثقیف یکی از قبایل بزرگ بودند و در شهر طایف و اطراف آن زندگی می کردند در سال هشتم هجرت (تقریباً پیش از رحلت پیغمبر (ص)).

هیأتی را به نمایندگی به مدینه فرستادند تا با پیغمبر (ص) درباره اسلام آنان مذاکره و شرایط خاصی در این زمینه پیشنهاد کنند. این هیأت ضمن مذاکره خود به پیغمبر (ص) پیشنهاد کردند که بني ثقیف مسلمان بشوند ولي از خواندن نماز معاف باشند پیغمبر (ص) ضمن پاسخ به آنها فرمود: «... و اما الصلاة فانه لاخیر فی دین». «لاصلاه فیه» «... اما در مورد نماز، مسلمان شدنی که با نماز خواندن همراه نباشد ارزشی ندارد...»

اگر مسلمان در شرایطی قرار گرفته که نمی تواند به صورت معمولی نماز بخواند، به هر صورتی که بتواند نماز بگذارد: نشسته، خوابیده، سواراسب، توی ماشین یا قطار و هواپیما، پشت تانک و زره پوش و ... «

www.kandoocn.com

نماز چیست؟ از سید محمد حسینی بهشتی

نماز در مکتب وحی؛

نماز پیمان خداوند است رسول خدا (ص) فرمود: «

الصلوة عهد الله» کنز العمال ج ۷ ص ۲۷۹ .

نماز نور چشم پیغمبر (ص) عزیز است که فرمود: «

مره عینی فی الصلوة» بحار ج ۷۷ ص ۷۷ .

نماز اهرم استعانت در غم ها و مشکلات است

خداوند می فرماید: از صبر و نماز در مشکلات کمک

بگیرید و بر آنها پیروز شوید (و استعینوا

بالصبر و الصلوة) نماز داروی تکبر است حضرت

علی (ع) می فرماید: خداوند نماز را واجب کرد

تا انسان را از کبر دور کند (و الصلوة تنزیها

عن الکبر) بقره آیه ۴۵ .

نماز وسیله تشکر از خداوند بر نعمت های اوست

(فصل لربك وانحر) سوره کوثر آیه ۲ .

نماز سیمای مکتب است و به منزله پرچم و آرم و

نشانه مکتب اسلام است.

www.kandoocn.com

پیغمبر (ص) فرمودند: (علم الاسلام الصلاة)
کنز العمال ج ۷ ص ۲۷۹ .

نماز پایه و ستون دین است (زهی عمود دینکم)
ج ۱ ص ۱۷۲ .

نماز به منزله سرنسبت به تن است پیغمبر (ص)
فرمودند: (موضع الصلاة من الدین كموضع الراس
من الجسد) نهج الفصاحه جمله ۳۰۷۵ .

نماز وسیله سنجش مردم است. (الصلاة میزان) فروع
کافی ج ۱ ص ۲۶۷ .

نماز کلید بهشت است (الصلاه مفتاح الجنه) نهج
الفصاحه جمله ۱۵۸۸

نماز اساس دین است و اولین سئوال در قیامت
است.

نماز گناهان را از بین می برد در حدیث نماز به
نهری تشبیه شده که انسان روزی پنج بار در آن
شستشو می کند و دیگر چرکی باقی نمی ماند.

نماز رابطه مخلوق با خالق است انسان مادی را
معنوی می کند و انسان را علاوه بر آشنا کردن با

خدا، با طبیعت نیز آشنا می سازد بلا آب، خاک، قبله، طلوع، غروب و وقت نماز وسیله نزدیک شدن انسان به خداست (الصلاة تربان کل تقی) فروع کافی ج ۱ ص ۲۶۵.

نماز، آخرین سفارش انبیاء (وهی آخر وصایا الانبیاء) و آخرین سفارش امام صادق (ع) پیش از وفات است که همه خویشاوندان و فرزندان را دور خود جمع کرد و توصیه نمود که هر که نماز را سبک شمارد و مشمول شفاعت ما در قیامت نخواهد شد.

نماز، برای اولیاء خدا شیرین و برای منافقان دشوار و بار سنگین است: (و انها لکبیره الا علی الخاشعین) بقره، آیه ۴۵.

نماز کوبنده شیطان است: (مدحره للشیطان).

ترك نماز؛

ترك نماز قطع رابطه کردن با آفریدگار هستی است و این در دنیا و آخرت، عواقب تلخی دارد در قیامت اهل بهشت از دوزخیان می پرسند: چه چیز

شما را روانة جهنم کرد؟ یکی از پاسخ هایشان اینست که ما پایبند به نماز نبودیم (لم فك من المصلين) مدثره آیه ۴۳.

در جایی دیگر و به نمازگزارانی که نسبت به نمازشان سهل انگار و بی اعتنا هستند و گاهی می خوانند و گاهی نمی خوانند می گوید: وای بر آنان (فویل للمصلين الذين عن صلاتهم ساهون) معاون آیه ۵.

رسول خدا (ص) فرموده است: (من ترك الصلاة متعمدا فقد كفر) محجه البيضا ج ۱ ص ۳۰۱.

هر کس از روی عمد و با توجه نماز را رها کند از اسلام خارج شده و کافر است.

و نیز فرموده است: (بين العبد و بين الكفر ترك الصلاة) محجه الفصاحه جمله ۱۰۹۸.

مرز میان اسلام و کفر، چیزی بیش از رها کردن نماز نیست.

سبک شمردن نماز؛

ارزش گذاری به نماز، نشانه ایمان به خداست و بی اعتنائی، دلیل ضعف عشق و علاقه به معنویات است. حضرت علی(ع) فرمود: (ان اسرق الناس من سرق صلاته) بحار ج ۸۴ ص ۲۴۲. سارق ترین و دزدترین افراد، آنانند که از نمازشان بکاهند و بدزدند. در جای دیگر فرمودند: کسانی که نماز را سبک می شمارند، مانند زنانی هستند که سقط جنین می کنند، نه می توان آنان را حامله نامید و نه می توان به آنان بچه دار گفت.

پیامبر (ص) فرمودند: آنکه نماز خود را تباه سازد، در قیامت در کنار قارون و هامون خواهد بود و ای بر کسی که از نماز خود مواظبت نکند...).

و نیز: کسی که نماز را سبک می شمارد، از امت من نیست.

از پیامبر اکرم (ص) نقل شده که ك همینکه انسان در نماز به غیر خدا توجه می کند و خداوند به او می فرماید: (الی من تقصد؟ اربا غیري ترید؟ و رقیبا سواي حوادا خلای تبغی؟ مستورك) وسائل

ج ۱ ص ۱۷۳. به که توجه می کنی؟ آیا پروردگار غیر از من سراغ داری؟ آیا مراقبی جز من در کار است؟ آیا به بخشنده ای غیر از من دل بسته ای؟ بخشنده ترین کس منم ... اگر توجه به من داشته باشی و من و فرشتگانم به تو توجه داریم...

لباس نمازگزار؛

مرد نمازگزار در نماز باید عورت خود را بپوشاند. بهتر است از ناف تا زانو پوشیده باشد. زن باید تمام بدن را (جز صورت و دست ها و پاها تا مچ) بپوشاند این پوشش هم باید با لباس پاک و حلال باشد. بهتر که لباس نمازگزار سفید و پاکیزه باشد و بوی خوش استعمال کند و با انگشتر عقیق به نماز بایستد و از لباس های سیاه و چرک و تنگ یا لباس افراد لایبالی نسبت به امر پاک و نجسی استفاده نکند. همچنین مکان و فرش و تختی که روی آن نماز خوانده می شود باید حلال باشد تصرف در ملک مرده ای که خمس یا زکات آنرا نداده اند ملکی بخرند و تصرف در آن

حرام و نماز در آنجا باطل است. این نکات علاوه بر جهت تعبد و روحیه تسلیم در برابر فرمان خدا، جهات دیگری هم دارد که به آنها اشاره می شود:

۱- مراعات ادب؛

مقتضای ادب در برابر خدا و ایستادن در آستان جلال و عظمت او، آنست که نماز، با بهترین و پاک ترین لباس باشد و نمازگزار، از توجه و حضور قلب برخوردار و از آراستگی ظاهر و باطن بهره مند باشد. حتی نماز خواندن در جلوی قبر پیامبر (ص) و امامان (ع) گاهی بی ادبی و موجب بطلان نماز است.

۲- مراعات حقوق دیگران؛

برخی از این شرایط، به رعایت حقوق دیگران مربوط می شود اینک لباس و مکان نمازگزار حلال و مباح باشد، برای رعایت حق حکومت اسلامی (در خمس) و حق محرومان جامعه (در زکات) و سایر مردم است. حتی نماز در کنار جاده ها و در

خیابان ها اگر سبب مزاحمت برای عابران باشد و حرام است. آنچه معتبر است رضایت قلبی صاحبان حق است. اگر در ظاهر بگویند راضی هستیم ولی بدانیم که رضایت ندارند، نماز و تصرف، باطل و حرام است. بر عکس اگر در ظاهر اظهار عدم رضایت کند ولی بدانیم قلباً راضی است، نماز صحیح است.

۳- رعایت اولویت ها؛

در کنار شرایط اصلی، یکسری نکات مستحب هم وجود دارد که بیانگر توجه اسلام به اولویت هاست. مثلاً گرچه در شرایط عادی و غیراضطراری، مکان نمازگزار، باید مباح، بی حرکت، مسطح و پاک باشد ولی نماز در بعضی جاها مورد تأکید بیشتر است مانند مسجد.

پرتویی از اسرار نماز (محسن قرائتی)